

yak-zasib-optimizaci-navchalnogo-procesu-ta-aktivizaci-piznavalno-diyalnosti-uchniv-232872.html

4. Інноваційні освітні технології у викладанні іноземних мов.

URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77849>

5. Що таке Kahoot як цифрова навчальна програма? URL :

<https://futurenow.com.ua/shho-take-kahoot-yak-tsyfrova-navchalna-platforma/>

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ СИТУАЦІЙ

Наталія Білан

докторка філософії,

доцентка кафедри гуманітарної освіти і туризму

ВП НУБІП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани, Україна

Одним з ефективних засобів формування мотиваційної сфери здобувачів вищої освіти до вивчення іноземної мови у процесі професійної підготовки є комунікативні ситуації з елементами дискусії. Комплекс завдань, спрямованих на комунікацію, має навчальний, розвивальний, діагностувальний та виховний характер, що дозволяє набути актуальних знань, повторити, систематизувати й узагальнити засвоєний матеріал, розвивати практичні уміння і навички в рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності, виявити особисту здатність, готовність спонтанно спілкуватися іноземною мовою, здійснити самооцінку, визначити рівень іншомовної компетентності на фоні групи, сформувати почуття толерантного ставлення до співрозмовників. Зазначені процеси пробуджують внутрішній інтерес здобувачів вищої освіти до компетентного оволодіння метамовою майбутньої спеціальності, який поступово переходить у навчальну мотивацію [2].

Вирішення комунікативних ситуацій іншомовно-професійного характеру з елементами дискусії вважаємо за доцільне здійснювати поетапно. Адже дотримання алгоритму виконання взаємопов'язаних та взаємодоповнювальних завдань дозволяє спроектувати сприятливе освітнє середовище для формування позитивної мотивації кожного студента до вивчення іноземної мови, незалежно від його внутрішнього потенціалу, особистісно-професійних інтересів тощо. Охарактеризуємо кожен із виокремлених етапів.

Перший етап є організаційно-підготовчим і цілеспрямований на створення асоціативного тезаурусу за тематикою комунікативної ситуації. На нашу думку, лексичний проєкт з елементами гри є ефективним засобом виконання умови даного завдання. Беручи до уваги те, що обсяг

словникового запасу здобувачів вищої освіти є неоднаковим та для уникнення їх пасивності у виконанні завдань через незнання лексики, доцільно сформувати дві команди, у складі яких поєднати студентів з різним рівнем володіння іншомовним вокабуляром. Прагнення лідирувати підвищує внутрішню мотивацію здобувачів вищої освіти, а також впливає на процеси пам'яті, мислення, уваги, прискорює темп роботи, забезпечує позитивний результат колективної діяльності. Створення тезаурусу на запропоновану тематику дозволяє виконавцям проєкту повторити й узагальнити засвоєну лексику, самостійно виявити рівень знань іншомовних слів.

На репродуктивно-конструктивному етапі відбувається введення лексичних одиниць у речення, що передбачає виокремлення найбільш характерних для комунікативної ситуації іншомовних слів з тематичного тезаурусу та їх змістовно-коректне поєднання у фразях. Виконання завдання активізує пасивну лексику та теоретичні знання граматики, діагностує вміння здобувачів вищої освіти правильно будувати речення іноземною мовою, незалежно від їх типу.

Продуктивно-творчий етап спрямований на індивідуальне висловлювання особистої думки іноземною мовою з використанням опорних кліше, ідіом, афоризмів. Для оптимізації часу та створення ситуації успіху для всіх учасників комунікації під час усного мовлення, пропонуємо використовувати сталі фрази – початки речень, які необхідно студентам самостійно завершити.

Підсумковий етап носить інноваційний характер, який проявляється у побудові діалогу з підтримкою чи запереченням позицій одногрупників, наведенням нових аргументів. Дискусійне обговорення теми супроводжується детальним описом комунікативної ситуації, обґрунтуванням ефективних шляхів її вирішення, формулюванням загальних висновків.

Наведемо приклади комунікативних ситуацій, які були запропоновані для вирішення здобувачам вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», з метою розвитку мотиваційної сфери, від рівня сформованості якої «залежить поточний перебіг і кінцевий результат професійної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків у закладах вищої освіти, а в майбутньому – реалізація себе як фахівця, самоосвіта, підвищення кваліфікації» [1, с. 12].

Комунікативна ситуація 1

На сайті німецького заводу з виробництва біоенергії розміщено оголошення про набір здобувачів енергетичних спеціальностей для проходження стажування.

Мета: розширення теоретичних знань майбутніх фахівців актуальною технічною інформацією, формування практичного досвіду в галузі відновлювальної енергетики.

Прокоментуйте враження від прочитаного, обґрунтуйте орієнтовний план перебування за кордоном та очікувані результати від поїздки, проаналізуйте перспективи молодих інженерів-енергетиків після стажування.

Комунікативна ситуація 2

На енергетичний об'єкт, де Ви проходите виробничу практику, завітала іноземна делегація. В одному із відділів, ви випадково зустрілися. Представники делегації звернули на Вас увагу і поцікавилися Вашим службовим положенням.

Прокоментуйте Вашу поведінку та Ваші дії. Як Ви себе відрекомендуєте? Поясніть причину Вашого перебування тут. Дізнайтеся про мету службового відрядження іноземців на енергетичний об'єкт, їх сферу діяльності.

Комунікативна ситуація 3

До закладу вищої освіти, в якому Ви навчаєтеся, прибув професор Берлінського технічного університету і прочитає на Вашому факультеті короткий курс лекцій.

Ваші дії: Ви із задоволенням відвідаєте заняття і візьмете активну участь в обговоренні дискусійних питань, чи пропустите пари через незнання іноземної мови і небажання стати пасивним слухачем іншомовного лектора.

Комунікативна ситуація 4

В одному з періодичних видань, Ви прочитали статтю про створення спільного українсько-німецького підприємства з виробництва енергетичного обладнання. Наведіть основні факти про структуру, напрями діяльності, умови праці, вимоги до працівників, професійні обов'язки інженерів-енергетиків, можливості працевлаштування молодих фахівців.

Комунікативна ситуація 5

На дошці оголошень факультету розміщена інформація про курси іноземних мов, які проводитимуть волонтери з Австрії та Великобританії.

Опишіть Вашу реакцію: Ви зрадієте можливості поспілкуватися з носіями мови, безкоштовно поглибити іншомовні знання чи не надаватимете цьому особливого значення.

За результатами емпіричного дослідження встановлено, що тематика і зміст зазначених вище комунікативних ситуацій спонукали здобувачів вищої освіти до визначення пріоритетності іноземної мови серед навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки, обґрунтування значення іншомовних знань у становленні сучасних фахівців енергетичної галузі, їх ролі у виконанні інженерних обов'язків.

Активна участь в колективному вирішенні комунікативних ситуацій дискусійного характеру дозволила здобувачам вищої освіти оцінити особистий рівень володіння іноземною мовою. Об'єктивне самооцінювання стало вирішальним чинником для визначення власної позиції, внутрішньої

мотивації майбутніх інженерів-енергетиків щодо подальшої зацікавленості в іншомовній підготовці. Як результат виник мотив, який конкретизує дії здобувачів вищої освіти у навчальній роботі – розпочати інтенсивне вивчення іноземної мови, покращити рівень володіння іншомовних знань чи удосконалити мовленнєві вміння і навички.

Підсумовуючи зазначене вище, можна зробити висновок, що комунікативні ситуації іншомовно-професійного характеру з елементами дискусії є ефективними для підвищення інтересу здобувачів вищої освіти до вивчення іноземної мови у процесі професійної підготовки та позитивно впливають на розвиток мотиваційної сфери, яку формують внутрішня потреба, професійний мотив, бажання засвоїти метамову спеціальності, прагнення до самовдосконалення іншомовними засобами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білан Н. М. Дослідження мотиваційної сфери майбутніх інженерів-енергетиків до вивчення іноземної мови. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний вищий навчальний заклад імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький : СКД, 2019. Вип. 10. С. 9–24.

2. Білан Н. М. Формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків засобами проєктних технологій у технічних університетах : дис. ... д-ра філософії : 015. Тернопіль, 2022. 350 с.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ЇЇ ІНСТРУМЕНТАРІЙ У ВИБОРІ МОВЛЕННЄВОЇ ПОВЕДІНКИ

Олексій Мугир

аспірант кафедри романо-германської філології

національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

У сучасній методиці навчання іноземних мов питання спів-вивчення мови та культури дедалі частіше описуються з позицій соціокультурної компетентності. Поняття «соціокультурна компетентність» міцно увійшло в теорію і практику викладання іноземних мов. Відсутність навичок соціокультурної компетентності може значно ускладнити процес спілкування.

Соціокультурна компетентність – явище комплексне і складається з лінгвокраїнознавчого, соціолінгвістичного, соціально-психологічного та культурологічного компонентів.

Формування соціокультурної компетентності необхідно починати з перших ж занять. Сюди можуть входити тексти, зосереджені на розмовній